

**Силабус навчальної дисципліни
«Фінанси Європейського союзу»**

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень (денна та заочна форми навчання)

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Рік навчання: 3-й, **Семестр:** 6-й

Кількість кредитів: 5

Обсяг: загальний обсяг дисципліни 150 год.: денна форма навчання: лекції – 26 год., семінарські заняття – 24 год., самостійна робота – 97 год., індивідуально-консультаційна робота – 3 год; заочна форма навчання: лекції – 6 год., семінарські заняття – 4 год., самостійна робота – 137 год., індивідуально-консультаційна робота – 3 год.

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – диференційований залік

Форма проведення занять – лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуально-консультаційна робота

Назва курсу	«Фінанси Європейського союзу»
Викладач	Мартиненко Валентина Віталіївна , д.е.н., професор, професор кафедри публічних фінансів
Контактний тел.	+380985085870
E-mail:	martynenkovv@ukr.net
Електронна версія курсу	https://moodle.dpu.edu.ua/course/view.php?id=218
Консультації	Очні консультації: понеділок 13.00 – 14.00 Онлайн-консультації за попередньою домовленістю

Коротка анотація курсу. Курс «Фінанси Європейського союзу» спрямований на ознайомлення здобувачів вищої освіти з етапами становлення та принципами побудови фінансових систем Європейського союзу, а також формування вмінь та навичок щодо аналізу проблем та перспектив їх розвитку в умовах світової глобалізації..

1. Формат курсу – лекції, практичні заняття, індивідуальна робота під керівництвом викладача, самостійна робота. Підсумковий контроль – диференційований залік.

2. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

3. Результати навчання

Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

4. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (денна/заочна)
Лекції	26/6
Семінарські заняття	24/4
Індивідуально-консультативна робота	3/3
Самостійна робота	97/137

Технічне й програмне забезпечення/обладнання – мультимедійне забезпечення, інтернет.

5. Політика курсу - дотримання академічної доброчесності відповідно до «Кодекс академічної доброчесності Державного податкового університету» (Наказ ДПУ від 05.07.2023 р. № 812).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

8. Схема дисципліни

Години, денна/заочна	Тема, план	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
6/4	Тема 1. Європейська інтеграція у спектрі концептуально-методологічних	Лекція: мультимедійна презентація. Семінар: дискусія	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на	2,5/10

	підходів	<p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p> <p><i>Індивідуально-консультаційна робота здобувачів вищої освіти:</i> Есе, реферат.</p>	<p>різних рівнях економічних систем.</p> <p>Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.</p> <p>Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p>	
8/2	Тема 2. Причини та передумови західноєвропейської інтеграції	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i> дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p>	5/0
4/-	Тема 3. Регіональні політики ЄС	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i> дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p>	2,5/0
4/-	Тема 4. Інституції ЄС	<p><i>Лекція:</i> мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i> дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на</p>	<p>Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова</p>	2,5/0

		самостійне опрацювання	системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	
4/-	Тема 5. Бюджетна система європейського союзу	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семінар:</i> дискусія <i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінансові ринки, банківська система та страхування).	2,5/0
4/-	Тема 6. Податкова система європейського союзу	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семінар:</i> дискусія <i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінансові ринки, банківська система та страхування).	2,5/0
4/-	Тема 7. Ринок фінансових послуг європейського союзу	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семінар:</i> дискусія <i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i> Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінансові ринки, банківська система та страхування).	2,5/0
4/3	1. Тема 8. Фондовий ринок європейського союзу	<i>Лекція:</i> мультимедійна презентація. <i>Семінар:</i>	Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх	2,5/10

		<p>дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i></p> <p>Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>структури.</p> <p>Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p>	
4/1	Тема 9. Ринок страхування європейського союзу	<p><i>Лекція:</i></p> <p>мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i></p> <p>дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i></p> <p>Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p>	2,5/0
4/-	Тема 10. Фінансовий нагляд у європейському союзі	<p><i>Лекція:</i></p> <p>мультимедійна презентація.</p> <p><i>Семінар:</i></p> <p>дискусія</p> <p><i>Самостійна робота здобувачів вищої освіти:</i></p> <p>Підготовка питань винесених на самостійне опрацювання</p>	<p>Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p>	2,5/0

7. Система оцінювання

Денна/заочна форма навчання

Модулі	Модуль 1 - (24/10 балів)							Контрольний захід №1	диференційований залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів	
Загальна кількість балів за модулем №1	24/10										4/-
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7				
Відповідь на семінарському занятті	2,5/10	5/0	2,5/0	2,5/0	2,5/0	2,5/0	2,5/0				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи										
Модулі	Модуль 2 - (26/40 балів)							Контрольний захід №2			
Загальна кількість балів за модулем №2	26/40				4/15						
Теми	T.8	T.9	T.10	T.11							
Відповідь на семінарських заняттях	2,5/10	2,5/0	2,5/0	2,5/0							
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи										
Індивідуальна робота	7/10										
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти MOODLE	5/5										

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – у межах 30% від звичайної оцінки. Перескладання модулів відбувається із дозволу декана факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та диференційованого заліку заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим.

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт упродовж семестру / диференційований залік – 50/50.
Вимоги до письмової роботи	Під час оцінювання роботи враховуються також теми, винесені на самостійне опрацювання. Письмова робота повинна бути написана самостійно, плагіат заборонений.
Семінарські заняття	Семінарські заняття проводяться відповідно до планів практичних занять на основі опрацювання лекційних матеріалів, основної та додаткової літератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостійну роботу тощо). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на заняттях, у формі

	виступів здобувачів з доповідями. Під час оцінювання роботи здобувача враховується відвідування занять, активна і продуктивна участь на заняттях, своєчасне виконання всіх завдань.
Умови підсумкового контролю	Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі диференційованого заліку. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу. Максимальна кількість балів – 50, яку може набрати здобувач під час поточної навчальної діяльності. Загальна кількість балів з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю, та балів, отриманих за результатами диференційованого заліку. Максимальна сума за семестр складає 100 балів.

12. Рекомендована література

12.1. Основна:

1. Гербич Л. А. Фінансові та кредитні системи зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.
2. Карлін М. І. Державні фінанси розвинутих країн: Навчальний посібник. Львів: Новий Світ. 2000, 2020. 484 с.
3. Савастєєва О.М. Фінансові системи зарубіжних країн : навчальний посібник. К.: ФОП Гуляєва В. М., 2019. 177 с.

12.2. Допоміжна:

1. Андрущенко В. Л., Тучак Т. В. Податкові системи зарубіжних країн : навчальний посібник, Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 210 с.
2. Борисова І.С., Краснікова О.М. Досвід зарубіжних країн з упровадження успішної фінансової політики держави. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2019. Випуск 1 (50). С. 140-143.
3. Жук Є. Зарубіжна практика регулювання фінансових ринків. Інформаційно-аналітичний портал українського агентства фінансового розвитку «Україна фінансова» URL: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/020.htm
4. Карлін М. І., Кошкіна К. С. Здійснення публічних закупівель в Польщі: досвід для України. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки: журнал / уклад. Любов Григорівна Ліпич, Мирослава Богданівна Кулинич. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. № 4 (20). С. 121-127.*
5. Карлін М. І., Проць Н. В. Фінанси зарубіжних країн: конспект лекцій для студентів заочної форми навчання за скороченою формою навчання. Луцьк: Вежа-друк, 2022. 103 с.
6. Король М.М. Сутність та особливості функціонування моделей фінансових систем в умовах глобалізації. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Т 31 (70) №4. С. 5-9.
7. Малолітнева В. Інноваційне партнерство як спеціальна процедура публічних закупівель у Європейському Союзі та засіб розвитку інновацій. *Підприємство, господарство і право*. 2019. № 11. С. 90–97.
8. Мартиненко В.В. Реформа бюджетної децентралізації: досвід республіки Польща

та реалії реалізації в Україні. Економіка та держава. 2022. № 7. С. 11-15.

9. Мартиненко В.В. Фіскальна політика України в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика: монографія. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 390 с.

10. Мартиненко В. В. Implementation of sustainable development policy in the context of financial decentralization: the experience of eu countries. Інноваційна економіка. 2023. № 3. С. 50-56.

11. Маршук Л.М., Мовчан Д.О., Покойовий О.О. Особливості фінансової системи в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. № 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1228>

12. Миргородська Л.О. М 63 Фінансові системи зарубіжних країн: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 320 с.

13. Мостицька Н. А. Фінансова політика країн з розвинутою та трансформаційною економікою. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7547>

14. Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку : матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. інт.-конф. (м. Острог, 21 жовт. 2022 р.). Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2022. 364 с.

15. Chuy, I.R., Kutsyk, V.I., Andreikiv, T.Y. Моделювання фінансових систем за різними ознаками кластеризації. Financial and credit activity problems of theory and practice. 2019. №2. С. 315–324.

12.3. Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Офіційний сайт Банку Англії. URL: www.bankofengland.co.uk.
2. Офіційний сайт Банку міжнародних розрахунків. URL: www.bis.org.
3. Офіційний сайт Банку Японії. URL: www.boj.or.jp/en/.
4. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції і розвитку. URL: www.ebrd.com.
5. Офіційний сайт Європейського центрального банку. URL: www.ecb.int.
6. Офіційний сайт Світового банку. URL: www.worldbank.org.

12.4. Міжнародні видання:

1. European Scientific Journal. URL: <http://www.eujournal.org/index.php/esj>.
2. Journal of Behavioral and Experimental Finance. URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-behavioral-and-experimental-finance>.
3. The Advanced Science Journal. URL: <http://www.advancedscience.org>
4. The European Journal of Economics and Management Sciences. URL: <http://ppublishing.org/journals/399/>